

Tas Latweefchu draugs.

1843. 10 Juhni.

23^{sch} lappa.

Gaudenajs Zehkabs.

Stahstis preefch kristigeem wahrguleem.

(No Schuberta-funga Wahju raksteem pabrtulkobts.)

Pirma noballa.

Kas gaudenajs Zehkabs bijis un kã jaunajs mahzitajs ar winnu farunnajees.

Nu jau labbi gaddi buhs, kamehr ais Rohteskalna zeema, masã buhdinã pee mescha mallas, weens nabbaga gaudens wahrgulis mitte, Zehkabs wahrda. Tas kã no mahtes meefahm dsimmis, bija zilwekeem kohpjams, lihds Deems winnu 62 gad, dus wezzu, no wahrigas meefas faitehm isjuhds. Jo winna meefas bija kã kammols faaugufchas, zelli pee smalkara peewilkti, winsch kahjas ne warreja issteept nedf groh, siht, tad nu sinnams arri ne maf ne spehje eet, bet tikka pa lihdsenu plahn maggeniht us preefchu rahptees. Un pat to winsch pehdigõs gaddõs wairs ne spehje, jo weenã weetã ween fehshoht, winsch bija zauri gullejees, un ar tahm weenadahm fahpehm tihri nowahrdsis. Rohkas winnam gan drihs tã pat bija fawilltas kã kahjas, tomehr winsch jaunãs deenãs wehl warreja pirkstus kustinah. Un sekles addoht, schuhjoht un schahdus tahdus weeglus, darbus darroht, winsch neween bija fawu putru un maifi nopelnijis, bet wehl kahdu grassi eekrahjis. Pehz usnahje bahrga un tohti auksta seema, un winnam tahda pluffa eeksch rohkahm eemettahs, ka no 56ta gadda winnu waijadseja ehdinah kã masu behrnu.

Ruhmi winsch gan par walti dabbuja, jo ta buhdina pagastam peederreja, un bija tas slimneeku namõs, fur wezzõs laikõs, kad wehl mehris un lippigas fehrgas daudf usnahje, tohs slimmus fawedde, kas gribbeja mirt. Tapehz ta buhde arri labbi tahlu ais zeema, pee mescha mallas, bija ustaifita, fur ne kahda zella naw. Tam nabbaga gaudenam arri kohpejas ne truhle, kas winnu par nohti kohpe, kamehr ta wezza lauku, fardsene bija dsihwa. Jo tai arri bija ruhmi wehlejuschi eeksch slimneeku namina, kad winna tohti wezza un wahja bija. No winnas spehka deenahm ne fo labbu ne warreja fazzih, bet wezzumã winna wisseem pajeechanas, lehnprahribas un deewabihjaschanas preefchsihmi dewe, un to nabbaga gaudenu kã mahre kohpe. Winna tam gahdaja un wahrija ehdeenu, patti farrus no mescha pahneffe, krahfnu kurrinaja, winna to kã behrnu aukleja, un kattru kummosi pahneffe, fo ween schehligas firdis peemette.

Doreisi, kad pluffa nabbaga Zehkabam tahs rohkas aisnehme, wezzai Lihsei jau bija 84 gaddi. Un kas sinn woi Zehkabs buhtu tã dabbujis wahrgt, ja winna koh, peja ne buhtu it to brihdi ahtri slimma eekrittusi, un trihs deenas no weetas gullejusi.

Bet nu neweens ne gaddijahs, kas buhtu krafsnu kurrinajis, un lohgu aisbahsis, kam wehtra to spruddu eeksch isstas ruhres atgahsusi. Rā atspirgusi, un atkal warredama kusteht, wezzene gan mihligi to gaudenu kohpe, un zil ween sinnadama winnam fahpes atweegloja un firbi spirdsinaja, bet rohkas bija un palikke aisnemtās.

Tikkai tshetrus gaddus nabbaga Zehkabs to labbumu wehl no winnas redseja. Winna kohpeja nomirre 86 gaddus wezza, un Deems winnai tahds shehligis bija, ka winna ne mas ne dabbuja flimma gulleht, bet ahtri par nakti nomirre. Zafakka, winna bija kā auglis, kas ar dauds behdahm paaudsis un eenahzis, ne gaida wehju krattam un dausam, bet pats sawā wakkā no kohka kriht. Winna ne redseja nahwi nahkam, ta winnu saldā meegā pahrnehme. Jo wehl to deenu papreeksch, winna bija pee nuhsas atspreedufees us zeemu nolihdusi, un weenu labbu deewabihjigu fainneeka atraitni apmeklejusi, kas winnai daschu dahwanu peemette. Sawai wezzai shehlneezai wehl ar fird' un mutti firsniugu pateizibu dewusi par wissu labbu, winna to luhdse, ja patti pa pahru deenahm ne atnahkschoht, tad lai jelle kahdu zilweku suhtroht winnas raudsiht, un nabbaga Zehkabu, jo winna mannoht, ka stunda driht klaktu buhs. Ohtra deenā us pawakkaru ta atraitne atzerrejahs, ko schi teikusi, un tulihht meitai likke us buhdi eet. Ta pahrneffe sinuu, ka wezza lauku-fardsene, kā pahrnahkusi, to paschu nakti nomirrusi. Nabbaga Zehkabs gan dauds ne warreja gulleht ar sawu pluffu, bet winsch ne mas ne bija to mannijis, un dohmaja, ka Lihse saldu zeetu meegu gulloht. Bet kad faule winnai us gultu paspihdeja, un ta wehl ne pamohdahs, tad winsch zil spehdams galwu pazehle un redseja, ta bija nobahlusi kā lihkis; azzis wakkam, stihwas un pahrlaustas. Un ne weens ne gaddijahs, kas azzu wahkus buhtu aisspeedis.

Kad nu wezzu Lihsi aprakke, nabbaga Zehkabs it weens pats tai buhdē palikke. Ja Deems ne buhtu kahdas shehligas firdis pamohdinajis, tad winnam tur waijadseja baddā mirr, un nekohptam pahtht. Bet zil ar saweem gruhsteem darbeem spehdamas, winnas to apraudsija, un atstahru shehloja.

Zaunam Rohteskalna mahzitajam, kas tikkai preeksch pahru mehnescheem tur bija par basniz-kungu eezelts, laudis to teize, un arri no nelaitas Lihses stahstija, ka ta papreeksch it pa wissam nesaderriga un nikna bijusi, un kad winna eeksch flimneeku namma ruhmi dabbujusi, tad wiffi zeema laudis shehlojuschi, ka nabbaga Zehkabam nu tahda eebuhweete, un winsch tahds lehns un pazeetigs zilweks. Bet pehz wiffi brishnojschees, kā winnas prahts pa wissam pahrwahrtjees. Arri no gaudena Zehkaba wehl scho to stahstija, un mahzitajs no ta laika winnam brishscham ehst suhtija, un pa seemu winnu pahru reises apmekleja. Karru reisi winnam leeli brishnumi bija par tahdu nabbaga gaudenu. Jo galwa, un wiffwairak seijs, ne buht tahda ne bija, kā pee pluffas sawillka zilweka, azzis winnam tā spihdeja, un waigs bija tahds drihws un spehzigis, kā mahzitajs dauds ne bija atraddis. Waprgulis dauds ne runnaja, bet labbus un teizamus wahrdus ween. Un ar weenu pee azzim un pee waiga mannija, ka winsch wehl dauds ko buhtu warrejis fazzihht, bet winsch to preeksch fewis paturreja, warr buht to labbad, kad mahzitajam ne bija wakkas, ilgi pee winna palikt.

Bewrar mehnesi flawisch gais usnahze. Ta buhdina bija flakta un wezza, un wiffwairak jumts uhdeni zaurlatde, jebchu kahds wezs draugs to gan bija lahpijis, zil ween sinnadams. Bet kad uhdens us plahnu, un arri us paschu gultu pilleja, tas pa dauds flakts bija preeksch nabbaga Zehkaba. Jo winna meefas buhdina bija wehl

dauds jo istrubdeissi un fageusdeissi, ne kà ta flimneeku buhde pee mescha mallas. — Rahdu rihru, kad weena gohdiga fainneeze winnam fltu putru fuhruja, un krufsi ar uhdni likke peenest, Zehkabs gultà raddahs pa wissam pagihbis. Dohmaja ka winsch jau nomirris, un gribbeja winnu no gultas isnemt. Bet winsch wehl atmohdahs, tik wahisch, ka bals peerubke runnah. Drihs krabsnu eekuhre, to gultu us fawu weetu zehle, un weena schehliga dwehsele winnam willainu fuhruja, to silbitu usklahje, un dewe fltu dsehreenu eedfert. Eè gaudenajs Zehkabs atkal pehz wezzas wihses it preezigs un lihgfins palikke, apfahrt flattijahs, un balsi atdabbuja. Winna pirmajs wahreds bija, lai luhdsami wahloht mahzitaju: winsch scho paschu deenu Jesus swehta meelasta eegribboht.

Zulihst pehz puffedeenas jaunajs mahzitajs flimneeku nammà atnahje. Leetus mah koni bija nogahjuschi, un faule lectus pilleenus apspihdeja, kas pee fluijahm karrajahs. Winsch eenahje istabà, un atradde pee Zehkaba gultas firmgalwu wezzu tehwu, lam galwa drebbeja, un affara azzis spihdeja. Winsch jau scho wezzu tehwu pa reisahm bija basnizà redsejis, bet tas ne bija no winna draudses.

Saule pa lohdsinu paspihdeja, un mahzitajs, wehl pee flimmeem dauds ne bijis, papreeksch it sweschi passattija. Bet tur ne kas ne bija par negohdu redsams; leela tukschiba, bet wiss flaidrs un tihrs, ka ne reebe flattitees. Pats flimmajs bija balti, flaidri gehrbees. Bet drihs jaunajs mahzitajs us Zehkabu ween flattijahs, jo kad winsch to bija ihsti eeflattijis, winnam azzis pee ta kà peeseetas palikke.

Bet kas tad pee gaudena wahrguta warr buht redsams, to zilweka ajs mihli eerauga, un redsedama preezajahs? — Tatschu wahjam bahlam waigam saws jaukums irr, kad tanni redsams, ka dwehselei irr meers ar Deewu, un firsniqa Jesus mihleschana. Jaunajs mahzitajs to wehl ne bija pee ne weena redsejis, bet gohdigs buhdams, scho jaukumu pee nabbaga wahrguta drihs pasinne, un tas winnam lohri patikke. Sirds pluhde, us wezzu Zehkabu flattorees, un winna wahrdi to rahdija, un wiss, to tur darrija. Jo Zehkabs winnam it kà bruhre likkabs nabbadrite, to augsts un baggats fungs par sawu isflattijees, un kas pahweddama augstà laimè peld, sawas nabbadribas atzerahs, un ne weenu wahrdi ne spehji nedf ranga fazzihst, to leelu preeku tikfai ar azzu spihdumu un ar seiju rahdidama.

Mahzitajs, flimneeku jo spirgtaku atraddis ne kà dohmaja, papreeksch ar winnu farunnajahs, eefam to swehtu darbu sahje, un fazzija: »mihlajs Zehkab, es redsu juhs to sinnat, ka juhs muhsch drihs warr beigtees, un juhs jau paschi taifatees mirt.«

Flimmajs ar ne-isteizamu preeka spihdumu azzis atbildeja: »es esmu gattaws, woi dshwoht woi mirt. Mans laifs eefsch ta Kunga rohkahin stahw; kad winsch gribb, winsch to warr paildsinah, jeb arri pehz sawa schehliga prahta drihs rabeigt.«

»Kà tad, mihlajs Zehkab,« fazzija mahzitajs, »woi tad jums wehl us zittu dohmas stahw ne kà us to ween, lai Deews juhs schehligi atpesti no juhs wahrigas mee-fas? Woi tad jums naw bail, ilgaki dshwoht, un juhs zauru muhschu tik ween ar behdahm un ar sahpehm effat wahrgusch?«

Zehkabs atbildeja: »es gan jau ilgu loiku no wissas firds to stundu gaidu, fur manna nabbaga sahpu buhdina taps noplexsta, un dwehsele zittu jaukaku nammu no sawa mihla Kunga dabbuhs, kas naw ar rohkahm taifihst. Bet mans laizigs muhsch tatschu naw ar weenadahm behdahm un sahpehm ween aisgahjis, un man naw bail eedohmah, ja tas wehl paildsinatohs. Glawa un pateiziba mannam Deewam, Radditajam un Pestitajam! man gan faunas deenas un gruhdas stundas bijuschas, bet es tatschu gan preezigi un laimigi esmu scheit padshwojis.«

Mahzitajs fazzija: »tu gohbiga dwehsele! tas gan labbi darrihts, kad juhs ta ne brehzat un ne waidat, ka daschs labs, bet wisspaprreesch to labbu peeminnat, ko Deews jums dewis. Juhs kas sinn wehl jauns jeb behrnu labrtu buhdami, it preezigi un laimigi padiswojuschi, un schohs laikus nu atzerrat? — Jo pehz tam tatschu jums wairal sahpes un firdehsti bijuschi, ne ka zitteem, kas man pasihstami.«

Gaudenajs teize: »tas gan warreja ta buht, bet tatschu ihsti ta naw wis. Es behrns buhdams un augdams gan esmu laimigs bijis, to es taggad prohtu, bet toreisi, kad es augu, man ta ne rahdjahs wis. Zehws man bija karra deenesti, un es winnu ne maf ne dabbuju redseht, jo kad es preedsimmu, winsch ar sawu pulku bija tablu nogahjis, un tur pat uppè noslibzis. Mahte man bija flimmiga, un manni fatinnusi drihs nomirre. Silwekl fazzija, winnas firds to ne spehjusti nest, ka wihrs tai noslibzis, un winna ar tahdu nabbaga gaudenu behrnu palikufusi. — Manna wezza deewabihjiga mahtes mahte par man apschelozahs, man peenehme sawa kaltina, un mihligi kohpe, it ka es buhtu skaisis un weffels behrns bijis, lai arri reisahm affaras winnai ispsrukke, kad mannas sarautas meesas eestattija. Bet mihtai wezzai mahtei paschai grubti gahje, jo winna pee jaunas mitte, kas gan flikti ar winnu darrija, un ne weens par winnu ne gahje. Jo winnas dehls bija mirris, un ta jauna bija zittu fwechwineeku eeprezzejusi, kam tas reebe, ka tai wezzeni waijadseja ruhmi doht, un zittu kas bija notaishts. — Kad wezza mahte man preesch durwim isnesse eefsch faules silditees, kas zilweks man nabbaga wahrguli ta nehme nolahdeht un nosohdiht, ka man wiffa firds apstahjahs, jo es winnam muhscham ne biju ko par launu darrijis. Bet wezza mahte ne weenu wahrdu ne atbildeja, un kad mehhs weeni paschi palikkam, winna fazzija: Zehpe, tew par to Mikeli Deews jaluhds, lai tas winnu un winna mahjas swehti, tad par katreem lahsteem, ko winsch us tewi gahsch, Deews tewim un mannim desmitreis atfwehtis!

Pee tam mums abbeem, wezzai mahtei un mannim, daschs truhkums bija. Jo winna preeschlaika baggata faimueeze bijusi, zittam ne gribbeja sawas kaites suhoseht, ka Deewam ween. Un Deews winnai arri deenu no deenas lihdsseja zauri tapt, lihds winsch to dwehsele, dauof pahraudstu, preesch sawahm debbesim eenahzmaja. Toreis es biju jauns mulkis, un ne isprattu, ka, ihsti falkoht, tas man dauof labbaks bija, ne ka zitteem behrneem pilniga darriba un wakta, jo es to mantu dabbuju, kas wiffai labbaka par gabrdi maifi un pahrtilschanu un smuffahm pajahm. Mannai wezzai mahtei bija tahds prahts, kas ar firnigu behrna tizzibu Deewu luhds, un winna pat wehrpdama jeb scho to darridama, weenadi ween Deewu luhose un garrigas dseefmas dseedaja. Pa tam winna man arri ismahzija grahamata lassiht, un es us to gan dfinnohs, jo man zitta laika kawekla ne bija. Tad nu man waijadseja winnai iddeenahs no mihtas swehtas bihbeles kahdas nodaltas preeschla lassiht, un tas man ta patikke, ka es labpraht buhtu zaurahm deenahm lassijis. Bet wezza mahte man arri mahzija strahdht, jo es toreisi wehl sawas gaudenas rohzinahs un pirkstus warreju lustinaht, un scho to ar teem darriht. Tad nu man gan bija dwehsele pa-ehdmata un spirdsinata, kad Deews manni mihtu kohpeju sawahke. Es toreis biju 12 gaddus wezs. Kad winna manija, ka buhs jamirsi, winna us tahm pehdigahm deenahm-wehl wiffai karsti Deewu luhose, lai winsch manni glabbj, ka mahte sawu behrnu, un man ar muhschigahm garra mantahm to baggatigi atlihdino, kas pee laizigahm truhks. Un Deews scho luhgschanu paklausijis. Jo kad wezza mahte bija nomirrust, un winnas lihki no ta kambarischa isnesse, un es nabbaga gaudenis winnu ne us kapsehtu ne warreju pawadidht: tad es raudadams brehkdams pee sawas firds tahdu sipru eepreezmaschanu dabbuju, kahdu Deewa Gars man wehl ne bija dewis. Man skaidri ta palikke, it ka pato tas Kungs Jesus, us ko wezza mahte mirdama rahdija, pee man buhtu stabjees un man fazzijis: »nu es tewi zelschu un neschu, kohpschu un preezinaschu, ka mahte sawu behrnu, un tew ne kas ne truhks!«

»Es arri ne famissejohs, kad man wehl kahdu laiku pee ta faimueeka gan flikti gahje, ka falka. Jo ne weens zilweks tur par manni wairs ko istakija, tik faimina dehtinsch, kam es daschur swehtus bihbeles stahstus stahstiju, ildeenahs pee man nahje, un man no sawas maises dewe pa-ehst. Ta nu tee laiki arri beidsahs, un pagasis manni schurp us sinneeku nammu wedde. Te nu jau 50 gaddus esmu mittis.«

F. R.

Lihds 7. Juhni pee Rihges irr atnahkschi 504 kuggi un aisbraukuschi 338.

Drihw drikkht. No Widssemes General-gubbernementes pusses: J. Newerow, Censor.